

SIVISTYSTOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2027

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja

Sivistystoimen toiminta-ajatus:

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatus-, opetus-, ruoka- ja elämänlaatupalvelujen järjestämisestä. Sivistystoimen toiminnan suuntaamiseen vaikuttavat palvelujen kysyntä, toimintaympäristö, toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä valtakunnalliset linjaukset. Sivistystoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä tukevat elämänhallintaa elämän eri vaiheissa. Sivistyspalvelut vaikuttavat vetovoimatekijänä kunnan elinvoimaan.

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osamista turvallisessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Hyvinvointityö

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja ja hyvinvointisuunnittelija

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnalla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä sekä alueen elinvoimaisuutta. Lakisääteinen toimielin Kuhmoisten kunnassa on Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä ehkäisevän päihdetyön moniammatillinen työryhmä, jonka koolle kutsuja on sivistystoimenjohtaja.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Hyvinvointityön tavoitteena on tukea kuntalaisten hyvinvointia poikkihallinnollisesti eri toimialojen yhteistyönä. Toiminnan avulla pyritään luomaan yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään elämään koko väestölle yhteistyössä eri toimijoiden, kuten hyvinvointialueen ja alueen järjestöjen kanssa.

Maakunnallisesti hyvinvointityötä tehdään kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspinnoilla, kuten Alueellisessa opiskeluhoitoyhtymässä, Pirkanmaan perhekeskuksen maakunnallisessa ohjausryhmässä sekä Operaatio Pirkanmaan kulttuuriverkostossa. Lisäksi yhteistyötahoja ovat mm. Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointiryhmät, kulttuurihyvinvoinnin työryhmät, ehkäisevän päihdetyön ja väkivaltatyön työryhmät sekä asunnottomuustyön ja turvallisuuden parissa toimivat tahot.

Paikallisesti hyvinvointityötä tehdään moniammatillisen hyvinvointityön ja ehkäisevän päihdetyön työryhmän sekä hyvinvointityön alateemaryhmien kanssa. Alateemaryhmiin kuuluvat liikunnan ja elintapojen edistämisen (LEE) työryhmä, Kuhmoisten perhekeskustyöryhmä (KuPeke) sekä ikäihmisten hyvinvointityön työryhmä (IkiHYTE-verkosto). Lisäksi paikallista ehkäisevää päihdetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointityön ja nuorisotoimen kesken.

Hyvinvointityön tavoitteet ja toimenpiteet pohjautuvat valtuustokausittain laadittavaan kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan ja niitä seurataan vuosiraportoinnin avulla. Tavoitteellinen hyvinvointityö tukee tiedolla johtamista, ja sen tuloksellisuutta seurataan säännöllisesti vuosiraportoinnin avulla.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2027–2035	Tavoitetaso 2027	Mittari/arviointikriteeri
Tarjoamme luonnonläheisen ja houkuttelevan asuinympäristön kaikille	Olemme kunta, jossa kaikki ikäryhmät otetaan huomioon.	Kunnassa toimii vuosittain kokoontuva ikäihmisten hyvinvointiin keskittyvä hyvinvointityöryhmä.
	Edistämme elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia ja kannustamme yrittäjyyteen.	Valveutuneisuus yrittämiseen suuntautumisesta nostetaan esille ja ideoidaan toimia lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä.
Luomme hyvät puitteet turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin	Kehitämme palveluja ja sujuvaa asiointia uusia toimintatapoja ja teknologioita hyödyntäen.	Hyvinvointityö näkyy kunnan eri toimialojen yhdessä tekemissä toimissa.
	Tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia ja ylläpidämme turvallista ja laadukasta kasvupolkua.	Hyvinvointityön kautta koordinoitujen tapahtumien toteutuminen.
Huolehdimme kuntalouden vakaudesta	Tehostamme toimintaamme ja lisäämme tuottavuutta tekoälyä vastuullisesti hyödyntäen.	Hyvinvointitietojen analysoinnin tukena ja apuna hyödynnetään tekoälyä.

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen esihenkilö

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön. Arvonamme on hyvinvoiva lapsi, jonka yksilöllisyys ja osallisuus ovat vahvasti läsnä arjessamme.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintana. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat myös vuorohoito, varhaiserityiskasvatus, perheille maksettava kodinhoidontuki sekä kotihoidontuen kuntalisä. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan perheelle, jossa hoidetaan kotona yhtä tai useampaa alle 3-vuotiasta lasta.

Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana toimivat varhaiskasvatuslaki 540/2018 ja Opetushallituksen laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka pohjalta paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty 2026. Varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi toimintaa ohjaa vuosittain laadittava toimintasuunnitelma, siinä määritellyt kehittämiskohteet. Suunnitelmat tukevat esihenkilöiden ja henkilöstön ammatillista ja pedagogista toimintaa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan varhaiskasvatustilain mukaisesti jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita ja sovitaan yhdessä siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään.

Varhaiskasvatustilain edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista suhteessa lasten lukumäärään – myös ennakoitavissa olevien poikkeamien varalle. Talousarviovuonna 2027 ammattitaitoisen kasvatus- ja hoitohenkilöstön lain mukainen määrä pyritään pitämään edellisten vuosien tasolla. Lisäksi vuorohoidon tarpeen sekä ennakoitavissa olevien poikkeamien (vuosilomat, koulutukset, tasoittumisvapaat) varalle varataan tarvittavat henkilöstöresurssit etukäteen lain edellyttämällä tavalla.

Varhaiskasvatuksessa leikin kehittäminen on ollut useamman vuoden kehittämiskohteena. Syksyllä 2026 ulkopuolinen kouluttaja aloitti Kuhmoisten varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa leikin pedagogiikan kehittämisen. Leikin kehittäminen jatkuu edelleen syventävillä koulutuspäivillä ja syksyllä 2026 rakennettujen leikkiympäristöjen kehittämisellä.

Iltapäivätoiminta

Koululaisten iltapäivätoiminnan tarkoituksena on tarjota lapsille turvallinen, ohjattu ja virikkeellinen toimintaympäristö koulupäivän jälkeen. Toiminta tukee lasten kasvua, kehitystä, hyvinvointia ja sosiaalisten taitojen vahvistumista sekä täydentää kodin ja koulun kasvatustyötä. Toiminnassa edistetään lasten myönteistä vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja mahdollisuuksia monipuoliseen vapaa-ajan toimintaan. Lapsille tarjotaan mahdollisuus lepoon, leikkiin, ulkoiluun ja ohjattuun toimintaan.

Toiminnan järjestämisessä huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet, osallisuus, yhdenvertaisuus ja turvallisuus sekä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Iltapäivätoiminta järjestetään turvallisena, suunnitelmallisena ja lasten hyvinvointia edistävänä palveluna. Toiminnassa varmistetaan asianmukainen ohjaus, turvalliset toimintaympäristöt ja lasten tarpeiden huomioiminen. Vuonna 2027 toiminta järjestetään yhtenäiskoulun yhteydessä olevassa koulun siirtomoduulissa. Toiminnasta vastaa iltapäivätoiminnan ohjaaja yhdessä koulunkäynnin ohjaajien kanssa

Iltapäivätoimintaa järjestetään lasten ja perheiden palvelutarpeen mukaisesti kunnan päätösten ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2027–2035	Tavoitetaso 2027	Mittari/arviointikriteeri
Luomme hyvät puitteet turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin	Kehitämme palveluja ja sujuvaa asiointia uusia toimintatapoja ja teknologioita hyödyntäen.	Yksilöllinen henkilökohtainen palvelu/ räätälöidyt palvelut. Uusien varhaiskasvatuksen asiakkaiden kontaktointi 100 %.
	Lisäämme asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja yhteistyötä palvelujen kehittämisessä.	Vuosittaiset vanhempainillat ja avoimet keskustelutilaisuudet. Osallistujien määrä.
	Tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia	Asiakastytytyväisyyskyselyt. Hankkeiden toteutumisen seuranta

	ja ylläpidämme turvallista ja laadukasta kasvupolkua. Panostamme kunnan työntekijöiden hyvinvointiin.	Henkilöstön pedagogisen osaamisen ylläpitäminen. Poissaolojen (työhyvinvointiin liittyen) määrä.
Tarjoamme luonnonläheisen ja houkuttelevan asuinympäristön kaikille	Ylläpidämme ja vahvistamme myönteistä kuntakuvaa kaikessa toiminnassamme sekä lisäämme kunnan tunnettavuutta.	Positiivinen mediajulkisuus. Saatu palaute.
	Olemme kunta, jossa kaikki ikäryhmät otetaan huomioon.	Yhteistyö yhtenäiskoulun, ikäihmisten, eri järjestöjen kanssa. Tapahtumien osallistujien määrä.
	Luomme edellytyksiä muuttaa Kuhmoisiin.	Toimiva varhaiskasvatus, asianmukaiset tilat, kausiasukkaiden mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. Asiakasmäärän muutos.

Varhaiskasvatus

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos-%	SU 2028	SU 2029
Myyntituotot	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	33 120	30 500	29 000	-5 %	29 000	29 000
Tuet ja avustukset	0	50 000	15 000	-70 %	15 000	15 000
Muut toimintatuotot	-157	0	0	0 %	0	0
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	32 962	80 500	44 000	-45 %	44 000	44 000
Henkilöstökulut	-783 043	-798 093	-779 196	-2 %	-779 196	-779 196
Palvelujen ostot	-23 874	-21 800	-26 000	19 %	-26 000	-26 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 886	-10 600	-13 700	29 %	-13 700	-13 700
Avustukset	-53 961	-50 000	-45 000	-10 %	-45 000	-45 000
Muut toimintakulut	-3 020	-9 150	-13 300	45 %	-13 300	-13 300
TOIMINTAKULUT	-873 783	-889 643	-877 196	-1 %	-877 196	-877 196
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-840 821	-809 143	-833 196	3 %	-833 196	-833 196
Verotulot	0	0	0	0 %	0	0
Valtionosuudet	0	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-840 821	-809 143	-833 196	3 %	-833 196	-833 196
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0 %	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-840 821	-809 143	-833 196	3 %	-833 196	-833 196
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-840 821	-809 143	-833 196	3 %	-833 196	-833 196

Yhtenäiskoulu

Vastuuhenkilö: Rehtori

Tehtävän toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetus ovat osa koulutuksen perusturvaa, jolla on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Niiden tavoitteena on tarjota jokaiselle oppilaalle mahdollisuus hankkia yleissivistystä, suorittaa oppivelvollisuus sekä kasvaa tasapainoiseksi, vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Samalla ne vahvistavat yhteiskunnan sivistyksellistä pääomaa, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä.

Esi- ja perusopetus tukevat oppilaiden monipuolista kasvua, oppimista, hyvinvointia ja terveen itsetunnon kehittymistä. Ne antavat elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja, valmiuksia jatko-opintoihin sekä edellytyksiä toimia osallistuvina kansalaisina demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin sekä äidinkielen kehitystä ja kannustaa elinikäiseen oppimiseen.

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen tehtävää. Sen tavoitteena on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys, valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen sekä riittävät edellytykset jatko-opintoihin ja työelämään. Lukio vahvistaa opiskelijoiden kykyä tarkastella asioita kriittisesti ja eri näkökulmista sekä antaa valmiuksia kohdata yhteiskunnan ja toimintaympäristön muuttuvia haasteita. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä lukiokoulutuksella on entistä keskeisempi tehtävä nuorten koulutuspolkujen tukemisessa.

Yhtenäiskoulun (esiopetus, perusopetus ja lukio) tehtävänä on tarjota laadukas, turvallinen ja kannustava oppimisympäristö, joka tukee jokaisen lapsen ja nuoren kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Toiminta perustuu voimassa oleviin opetussuunnitelmiin, osaavaan henkilöstöön sekä tarkoituksenmukaisiin opetusryhmiin. Tavoitteena on luoda vahva perusta elinikäiselle oppimiselle, jatko-opinnoille ja hyvälle elämälle.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhtenäiskoulussa opiskellaan Opetushallituksen opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta laadittujen paikallisten opetussuunnitelmien mukaisesti. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa vuosittain laadittava lukuvuosisuunnitelma, jossa määritellään lukuvuoden painopistealueet ja kehittämiskohteet. Oppiainesisältöjen ohella koulussa painotetaan taitojen oppimista, osallisuutta sekä vuorovaikutteista työskentelyä.

Kullekin lukuvuodelle valitaan paikallisen opetussuunnitelman neljästä painotettavasta kokonaisuudesta yksi. Lukuvuonna 2026—2027 painopisteenä on *Kestävän elämäntavan välttämättömyys*. Keväällä 2026 toteutetun lukuvuoden arviointikyselyn perusteella lukuvuoden 2026—2027 kehittämiskohteiksi on valittu yhdenvertainen kohtelu sekä yhteisten sääntöjen noudattaminen. Kunnan strategian mukaiset arvot näkyvät koulun arjessa yhteisöllisyytenä, vastuullisuutena ja palveluhenkisyysnä. Näiden tavoitteiden käytännön toteutusta kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteistyötä eri ikäryhmien kanssa jatketaan ja vahvistetaan. Kumppanuutta kehitetään niin varhaiskasvatukseen kuin ikääntyneiden kuntalaistenkin suuntaan, ja koulun tapahtumiin kutsutaan aktiivisemmin myös koulun ulkopuolisia henkilöitä.

Oman lukion säilyminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle merkittävä vetovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti muun muassa sosiaalisessa mediassa, lehdissä ja verkkosivuja kehittämällä. Ratsastuslinjan rinnalle pyritään lähivuosina luomaan toinen erityislinja, esimerkiksi erälinja. Ikäluokkien pienentyessä tavoitteena on houkutella kuntaan myös etätyötä Kuhmoisissa tekevien perheiden lapsia. Koulutilojen kehittäminen tarjoaa tähän tulevaisuudessa entistä paremmat mahdollisuudet, mutta laadukasta perusopetusta, turvallista oppimisympäristöä ja maaseutukunnan vahvuuksia markkinoidaan aktiivisesti jo nykyisellään.

Yhtenäiskoululle on myönnetty valtionavustuksia lukuvuodelle 2026—2027 muun muassa koulutuksellisen tasa-arvon ja opetuksen laadun edistämiseen, Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen sekä S2-opetuksen vahvistamiseen. Avustusten avulla on turvattu henkilöstöresursseja, mahdollistettu jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton ja mielekäs harrastus koulupäivän yhteydessä sekä suunniteltu henkilöstölle koulutusta. Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan aktiivisesti, ja kehittämistoimenpiteitä kohdennetaan esimerkiksi erilaisten kyselyiden tulosten perusteella.

Opiskeluhoolto toteutetaan monialaisena yhteistyönä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi koulu osallistuu maakunnalliseen yhteistyöhön muun muassa opiskeluhoollon alueellisessa yhteistyöryhmässä sekä Pirkanmaan eteläisen alueen ja Ylä-Pirkanmaan sivistys- ja opetusjohdon verkostoissa. Pirkanmaan NYT Yrityskylä tukee työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta tarjoamalla koulutusta opettajille sekä Yrityskylä-oppitunteja oppilaille.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2027–2035	Tavoitetaso 2027	Mittari/arviointikriteeri
Tarjoamme luonnonläheisen ja houkuttelevan asuinympäristön kaikille	Ylläpidämme ja vahvistamme myönteistä kuntakuvausta kaikessa toiminnassamme sekä lisäämme kunnan tunnettavuutta.	Erä- tms. lukiolinjan edistäminen (ja lopulta toteutuminen sekä linjan opiskelijamäärä)
	Olemme kunta, jossa kaikki ikäryhmät otetaan huomioon.	Lukion markkinoinnin näkyvyys sisäisesti ja ulkoisesti
		Yhteistyö Saukontassun, Päijännekodin ja Lähi-torin kanssa, koulumummo/-pappa, kutsut tapahtumiin; tapahtumien ja osallistujien määrä

	Luomme edellytyksiä muuttaa Kuhmoisiin.	Etätyömahdollisuuksien yms. lisäämisen myötä kunnan asukasmäärän ja koulun oppilasmäärän muutos
Luomme hyvät puitteet turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin	Lisäämme asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja yhteistyötä palvelujen kehittämisessä.	Avoimien ovien päivien, julkisten tapahtumien sekä osallistujien määrä
	Tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia ja ylläpidämme turvallista ja laadukasta kasvupolkua.	Lukuvuoden toiminnan arviointikysely, hyvinvointi-/koulutyytyväisyys-/kouluterveyskyselyt, palaute opiskeluhollosta
	Kunnioitamme ikäihmisiä ja mahdollistamme heille aktiivisen, turvallisen ja osallisen arjen.	Palaute ikäihmisten foorumin keskusteluista

Yhtenäiskoulu

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos-%	SU 2028	SU 2029
Myyntituotot	22 243	20 000	20 000	0 %	20 000	20 000
Maksutuotot	3 714	600	600	0 %	600	600
Tuet ja avustukset	220 988	67 550	85 850	27 %	85 850	85 850
Muut toimintatuotot	13 105	5 500	5 500	0 %	5 500	5 500
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	260 051	93 650	111 950	20 %	111 950	111 950
Henkilöstökulut	-1 921 658	-1 907 795	-1 965 727	3 %	-1 965 727	-1 965 727
Palvelujen ostot	-537 430	-444 525	-542 860	22 %	-542 860	-542 860
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-78 839	-75 250	-85 720	14 %	-85 720	-85 720
Avustukset	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-12 650	-13 225	-26 680	102 %	-26 680	-26 680
TOIMINTAKULUT	-2 550 576	-2 440 795	-2 620 987	7 %	-2 620 987	-2 620 987
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 290 525	-2 347 145	-2 509 037	7 %	-2 509 037	-2 509 037
Verotulot	0	0	0	0 %	0	0
Valtionosuudet	0	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-2 290 525	-2 347 145	-2 509 037	7 %	-2 509 037	-2 509 037
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0 %	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-2 290 525	-2 347 145	-2 509 037	7 %	-2 509 037	-2 509 037
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 290 525	-2 347 145	-2 509 037	7 %	-2 509 037	-2 509 037

Elämänlaatupalvelut

Tulosalueen esihenkilö: Sivistystoimenjohtaja, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esihenkilö (kirjastot, kotiseutumuseo, Riihigalleria)

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elämänlaatupalvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuudet elämysten ja virkistykseen kokemiseen sekä hyvinvoinnin ylläpitämiseen jokaiselle kuntalaiselle.

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien kuntalaisten lukutaitojen edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaisia tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille. Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja sekä ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Liikuntatoimi vastaa liikuntapaikoista ja liikunnanohjauksesta. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja. Nuorisotoimi ylläpitää nuorisotiloja sekä järjestää tapahtumia ja leirejä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Palvelualueella investoidaan edelleen liikuntapaikkojen ylläpitoon. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen haetaan valtionavustuksia, joilla toimintaa kohdistetaan niin lapsiin, nuoriin kuin aikuisiin kuntalaisiin. Myös liikuntapaikkarakentamiseen kiinnitetään edelleen huomioita.

Nuorisotoimen toimintamuotoja kehitetään rohkeasti vastaamaan nuorten tarpeita esimerkiksi kansainvälistä nuorisotyötä kehittämällä yhteistyössä Nuorisokeskus Marttisen kanssa. Nuoriso-ohjaaja toimii tehtäviensä ohella nuorisovaltuuston ohjaustehtävässä. Etsivä nuorisotyö on yhdistetty kouluvalmentajan tehtävään.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluja kehitetään esihenkilön johdolla; esihenkilön toimi avataan mahdollisesti vuonna 2026. Vuonna 2019 voimaan tullut laki kuntien kulttuuritoiminnasta ohjaa kehitystä. Kirjaston palvelua kehitetään tulevalle Lukutaitostrategialla 2026-2030 sekä yhteistyön tiivistämisellä varhaiskasvatuksen ja yhtenäiskoulun kanssa. Kulttuuritoimi koordinoi maakunnallista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa Kuhmoisten osalta. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2027–2035	Tavoitetaso 2027	Mittari/arviointikriteeri
Luomme hyvät puitteet turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä kokonaisvaltaisiin hyvinvointiin	Kehitämme palveluja ja sujuvaa asiointia uusia toimintatapoja ja teknologioita hyödyntäen	Digituki, verkkokirjastokäynnit, e-aineiston lainausmäärät, asiakaskäynnit ja omatoimiasiointien määrät, lainamäärät Yhteistyö Nuorisokeskus Marttisen kanssa.
	Lisäämme asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja yhteistyötä palvelujen kehittämisessä	Asiakastytytvyyskyselyt Yhteistyö seurakunnan sekä järjestöjen kanssa
	Tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia ja ylläpidämme turvallista ja laadukasta kasvupolkua	Koulukirjaston lainausmäärät, kirjaston koululle sekä vakalle tarjoamien tapahtumien määrä. Kirjaston lapsille ja nuorille järjestämien tapahtumien määrä. Lukukoira toiminta. Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet

	Kunnioitamme ikäihmisiä ja mahdollistamme heille aktiivisen turvallisen ja osallisen arjen.	Liikuntaneuvonnan asiakasmäärät ja ryhmät Kulttuurihyvinvoinnin kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Lähitorin kanssa yhteistyössä järjestetyt tapahtumat.
Edistämme vapaa-ajan ja viihtymisen mahdollisuuksia	Kehitämme liikuntapaikkoja, retkeilyreitistöjä ja muita vapaa-ajan mahdollisuuksia Edistämme vapaa-ajan asukkaiden viihtymistä Kuusimöisissä ja kannustamme heitä asettumaan vakituksiksi asukkaiksi eri elämäntilanteissa	Liikunnasta vastaava viranhaltija on mukana kaavoitusprosesseissa Kirjastolla järjestetyt tapahtumat sekä lukupiirit. Kulttuuritoimen järjestämät retket/tapahtumat. Kotiseutumuseon sekä kirjaston gallerian ja Riihigallerian kävijät. Kirjaston kokoustilan käyttö

Elämänlaatu palvelut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos-%	SU 2028	SU 2029
Myyntituotot	10 683	10 100	9 000	-11 %	9 000	9 000
Maksutuotot	13 609	10 650	12 150	14 %	12 150	12 150
Tuet ja avustukset	28 574	68 000	38 500	-43 %	38 500	38 500
Muut toimintatuotot	11 901	3 500	1 500	-57 %	1 500	1 500
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	64 767	92 250	61 150	-34 %	61 150	61 150
Henkilöstökulut	-445 461	-494 152	-524 102	6 %	-524 102	-524 102
Palvelujen ostot	-136 270	-122 325	-117 575	-4 %	-117 575	-117 575
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 697	-61 050	-59 320	-3 %	-59 320	-59 320
Avustukset	-2 698	-3 100	-5 100	65 %	-5 100	-5 100
Muut toimintakulut	-7 375	-5 800	-7 030	21 %	-7 030	-7 030
TOIMINTAKULUT	-655 500	-686 427	-713 127	4 %	-713 127	-713 127
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-590 734	-594 177	-651 977	10 %	-651 977	-651 977
Verotulot	0	0	0	0 %	0	0
Valtionosuudet	0	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-590 734	-594 177	-651 977	10 %	-651 977	-651 977
Poistot ja arvonalentumiset	-33 517	-22 070	-33 462	52 %	-33 462	-33 462
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-624 251	-616 247	-685 439	11 %	-685 439	-685 439
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-624 251	-616 247	-685 439	11 %	-685 439	-685 439

Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalveluesihenkilö

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnallisten ruokapalvelujen tuottaminen on lailla ja asetuksilla säädeltyä toimintaa. Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailla ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi valmistuskeittiö ja kaksi jakelukeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ruokapalvelussa käytettävät elintarvikkeiden sopimustuotteet on kilpailutettu Hanselin toimesta. Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelu tuottaa Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut:

- Päiväkodin ateriat
- Koululounaan ja välipalan

Keittiöt valmistavat ravitsemussuosittelun mukaista ruokaa. Suositukset toteutuvat, mikäli kaikki aterian osat syödään. Ruokalistasuunnittelun lähtökohtana ovat Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat suomalaiset ravitsemussuositukset: Syödään yhdessä – ravitsemussuositus varhaiskasvatukseen, kouluruokailun ravitsemussuositukset, toisen asteen opiskelijaruokailusuositus sekä ravitsemushoito-opas.

Ruokatuotantoa ohjataan Powe Resta atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset. Chefstein- järjestelmällä seurataan omavalvontaa ja ruokahävikkiä.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2027–2035	Tavoitetaso 2027	Mittari/arviointikriteeri
Luomme hyvät puitteet turvalliseen ja aktiiviseen arkeen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin	Kehitämme palveluja ja sujuvaa asiointia uusia toimintatapoja ja teknologioita hyödyntäen.	Kouluruoka- ja makuaakkoset diplomit Oiva- raportit Ruokahävikin määrän
	Lisäämme asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja yhteistyötä palvelujen kehittämisessä.	Asiakaspalautteet Nykytila-selvitys Koululaiskysely Ruoka-agentit
	Tuemme lasten ja nuorten hyvinvointia ja ylläpidämme turvallista ja laadukasta kasvupolkua	Kouluruokailun toteutumis- prosentti Lähiruoan ja kotimaisuuden aste
	Kunnioitamme ikäihmisiä ja mahdollistamme heille aktiivisen, turvallisen ja osallisen arjen.	Järjestöyhteistyö: teemapäivät

Ruokapalvelut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos-%	SU 2028	SU 2029
Myyntituotot	5 841	5 125	4 000	-22 %	4 000	4 000
Maksutuotot	0	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	3 765	2 500	2 500	0 %	2 500	2 500
Muut toimintatuotot	0	0	0	0 %	0	0
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	9 605	7 625	6 500	-15 %	6 500	6 500
Henkilöstökulut	-178 951	-193 592	-208 430	8 %	-208 430	-208 430
Palvelujen ostot	-25 023	-20 115	-18 125	-10 %	-18 125	-18 125
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-143 066	-109 200	-143 200	31 %	-143 200	-143 200
Avustukset	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-5 013	-1 470	-2 850	94 %	-2 850	-2 850
TOIMINTAKULUT	-352 053	-324 377	-372 605	15 %	-372 605	-372 605
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-342 448	-316 752	-366 105	16 %	-366 105	-366 105
Verotulot	0	0	0	0 %	0	0
Valtionosuudet	0	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-342 448	-316 752	-366 105	16 %	-366 105	-366 105
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0 %	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-342 448	-316 752	-366 105	16 %	-366 105	-366 105
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-342 448	-316 752	-366 105	16 %	-366 105	-366 105

Sivistystoimi

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos-%	SU 2028	SU 2029
Myyntituotot	38 767	35 225	33 000	-6 %	33 000	33 000
Maksutuotot	50 442	41 750	41 750	0 %	41 750	41 750
Tuet ja avustukset	253 327	188 050	141 850	-25 %	141 850	141 850
Muut toimintatuotot	24 849	9 000	7 000	-22 %	7 000	7 000
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	367 385	274 025	223 600	-18 %	223 600	223 600
Henkilöstökulut	-3 329 112	-3 393 633	-3 477 456	2 %	-3 477 456	-3 477 456
Palvelujen ostot	-722 596	-608 765	-704 560	16 %	-704 560	-704 560
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-295 488	-256 100	-301 940	18 %	-301 940	-301 940
Avustukset	-56 658	-53 100	-50 100	-6 %	-50 100	-50 100
Muut toimintakulut	-28 057	-29 645	-49 860	68 %	-49 860	-49 860
TOIMINTAKULUT	-4 431 912	-4 341 243	-4 583 916	6 %	-4 583 916	-4 583 916
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-4 064 528	-4 067 218	-4 360 316	7 %	-4 360 316	-4 360 316
Verotulot	0	0	0	0 %	0	0
Valtionosuudet	0	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-4 064 528	-4 067 218	-4 360 316	7 %	-4 360 316	-4 360 316
Poistot ja arvonalentumiset	-33 517	-22 070	-33 462	52 %	-33 462	-33 462
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-4 098 044	-4 089 288	-4 393 778	7 %	-4 393 778	-4 393 778
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-4 098 044	-4 089 288	-4 393 778	7 %	-4 393 778	-4 393 778